

Riscul de credit și evaluarea garanțiilor

Observații pe marginea Regulamentului BNR 5/2013

dr. Radu Rizoiu

Bănci vs Cămătari

- Percepția publică în urma asimilării mediaticice „bancher” = „cămătar”
- Distincție funcțională
 - Banca împrumută banii atrași de la terți (H. Minsky)
- Distincție juridică
 - Legea 216/2011
 - art. 351 Nou Cod Penal
- Dublu limbaj
 - Plângeri când banca cesionează creanța unui terț



Mitologie bancară

- Mitul băncii profitoare
 - Singurul risc pe care și-l asumă banca este riscul de credit...
- Mitul băncii prevăzătoare
 - Banca își acoperă integral riscul de neplată prin constituirea de garanții...
- Ambele mituri au generat jurisprudență consistentă, desi ambele sunt false



Activitatea bancară ca luptă cu riscurile

- „Câmpul de bătălie” este dificil (și) din cauza jurisprudenței neclare din materia creditelor de consum
- Banca este angrenată într-o continuă luptă cu o multitudine de riscuri
 - Riscuri legate de clienți
 - Riscuri exterioare
 - Riscuri inerente



Riscurile legate de clientelă

- Categorie de riscuri multiple
 - risc valutar (3.15 R5)
 - risc de variație a dobânzii (3.18 R5)
 - risc de transfer (3.39 R5)
 - risc de credit (3.37 R5)
 - „Inserarea în contract a tuturor acestor clauze denotă intenția evidentă a băncii de a se ține la adăpost de apariția oricărui risc care îi poate diminua câștigul prin transferarea integrală a acestuia către consumator”



Riscul de credit în viziunea jurisprudenței

- Mitul băncii profitoare
 - „Inserarea în contract a tuturor acestor clauze denotă intenția evidentă a băncii de a se ține la adăpost de apariția oricărui risc care îi poate diminua câștigul prin transferarea integrală a acestuia către consumator”
(ICCJ II, 3913 din 13 noiembrie 2013)
- Mitul băncii prevăzătoare
 - „riscul contractului este acoperit prin constituirea unei garanții reale ce poate fi suplimentată în anumite condiții stabilite prin contract” *(ICCJ II 1393 din 2 aprilie 2013)*



Riscuri exterioare

- Riscuri care nu pot fi controlate de niciuna dintre părțile contractului de credit
 - risc de piață (3.34 R5)
 - risc de țară (3.38 R5)
 - riscul de schimbări semnificative (39.d, 43 R5)
- Poate antrena declanșarea impreviziunii (1271 NCC)



Riscuri inerente

- Riscuri care derivă din chiar organizarea internă a băncii și a activității sale de creditare
 - costuri de funcționare
 - risc de conformitate (3.9; 49-53 R5)
 - risc aferent tehnologiilor IT (3.19 R5)
 - risc reputațional (3.20, 70.c R5)
 - risc strategic (3.21, 70.c R5)
 - risc de model (3.35 R5)
 - risc juridic (3.50 R5)
 - risc operațional (3(3) R5, 4(1) R575)
 - risc de organizare internă (8(2) R5)
 - risc de utilizare structuri netransparente (9(1) R5)
 - decizii de business
 - risc de lichiditate (3.40, 70.c R5)
 - risc de efect de levier (3(3), 70.c R5, 4(1) R575)
 - risc de concentrare (70.c R5)
 - risc de tranzacții cu afiliați (39.b, 41 R5)
 - risc de securitizare (70.b.iv R5)
 - risc rezidual (70.b.iii R5)



Cum se apără banca?

- Evaluarea prudentțială a garanțiilor reale (191.2.b R575)
 - Garanția reprezintă doar o centură de siguranță
 - Riscul de credit este evaluat din prisma fluxului de numerar al debitorului.
- Utilitatea garanțiilor reale (Anexa 2 R5)
 - Garanțiile trebuie să fie:
 - executorii (208.2.a-b, 209.2.b, 210.a R575); și
 - lichidabile (199.4-6, 210.f.iii R575);
 - în mod rapid (208.2.c, 209.2.a, 210.a, 210.f.ii R575)



Rolul BNR

- Explicitarea clasificării garanțiilor reale aferente finanțărilor specializate (Anexa 2 R5)
 - Criterii absolute la nivel european
 - Legislația europeană văzută ca un corp unitar
 - Criterii relative la legislația națională
 - Cea mai bună dintre garanțiile posibile în sistemul român de drept
- A doua variantă previne imposibilitatea încadrării garanțiilor locale în primele două clase calitative



Rolul băncilor (ARB)

- Colaborare cu evaluatori, notari, executori, agenți imobiliari, dealeri de bunuri de larg consum second hand pentru redactarea de ghiduri de metode și ghiduri de prețuri de valorificare bunuri în executarea ipotecilor
- Notificarea către BNR a acestor ghiduri și calificarea lor ca utile în evaluarea prudențială a garanțiilor (121 *et seq.* R575)



Rizoiu Asociații

SOCIETATE DE AVOCAȚI

Mulțumesc!

tel: +4031 438 07 29 fax: +4031 438 06 95

Bd. Mihail Kogalniceanu nr. 51, ap. 6, sector 5, Bucuresti – 050104, România

www.rizoiu.ro contact@rizoiu.ro